

II. ODBORU SEKcie A PŠO

15. IV. 1948

Preboha vás prosím, ako sa vybavujú dôverné dotazy, dotýkajúce sa cti, kariéry a existencie ľudí! Prikladám vám spisy týkajúce sa direktora Štát. Iudovej školy vo V...; povšimnite si a tiež dobre uvedomte, aká karikatúra — hodná gogoľovského alebo haškovského pera — stala sa z celej záležitosti. Komédia, ktorá môže mať i tragický moment, začína sa takto: Pánu povereníkovi povie niekto, že vo V... učiteľ pije a urobil výtržnosti. Pána poverenika správa mrzí, pretože však nemá vec overenú, resp. má len túto správu, napíše na sekciu A, II. odbor *dôverný* dotazník, aby sa u inšpektora zistilo, či sa zakladajú takéto údaje na pravde. Predstavoval som si vec tak, že sa od inšpektora vyžiada správa o tom, kto B. je, ako sa správa atď., atď. Každý poriadny inšpektor pozná alebo aspoň má poznať prinajmenšom direktorov škôl vo svojom inšpektoráte. Ak o ňom nič nevie, nechá si na príležitostnú návštevu zistenie tejto veci alebo povšimne si svojho človeka po tejto stránke, ak doteraz mu po nej pozornosť nevenoval. Namiesto toho sa od nás napíše list na škol. inšpektorát (pozri odpis v prílohe) a čo urobil inšpektor, to je prosto príšerné. Z dôverného dotazu sa stal doslova plebiscit vo V. o tom, či pán direktor pije, či nepije atď., pozri prílohu.

Celá táto história má význam len po jednej stránke: môže nášmu úradu a celej školskej správe byť ponaučením, ako sa takéto veci robiť nemajú. Je to prosto netaktné, netaktické a neskonale hlúpe! Človek sa musí pomaly báť opýtať sa na kohokoľvek, aby dotazy nemali takéto neslýchané konzekvencie. Ja som chcel vedieť, či je čo pravdivé na povesti, že direktor školy vo V. pije atď. Škol. inšpektorát v Zl. Moravciach žiada oznámiť meno osoby, ktorá mi o veci hovorila, aby mohla byť postavená pred súd.

Neviem, kto tá osoba bola, ale aj keby som vedel, či by sa takto dalo na vec ísť? Človek pri rozhovoro-
ch s ľuďmi vypočuje množstvo všelijakých údajov,
povestí, správ, názorov atď., atď., z ktorých si musí
utvárať názor vlastný a ktoré si musí overiť. Mne
takýto údaj, o akom je v tejto histórii reč, musí overiť
náš úrad, vravím overiť a nie vyvolať jednu aféru.

Nemám poňatia ako túto ohavnú vec zlikvidovať.
Zlikvidovať tak, aby sa B. dostalo zadosťučinenia a
aby na druhej strane nebáli sa občania svojmu po-
vereníkovi otvorene povedať pri každej príležitosti,
čo ich omína, kde ich topánka tlačí. Som si vedomý,
že takúto možnosť zlomyseľníci alebo ľudia malicher-
ní môžu využiť na udavačstvo. Ale prekonať takéto
udavačstvo možno zas len tak, keď pri riadnej in-
formovanosti prejde sa nepovšimnutím nad udáva-
ním. Prosím, aby pán prednosta II. odboru ľudsky
a spisovateľsky uvážil:

1) čo sa dá a čo sa má v tomto konkrétnom prípa-
de robiť,

2) akým spôsobom sa majú obdobné veci vyba-
vovať.

Povereník:
L. Novomeský

Fraňo Kráľ (pozri charakt. I. zv., str. 133)
prednosta odboru ľudových a meštianskych škôl odpo-
vedal povereníkovi už toho istého dňa: „Na vysvetlenie
veci toto: II. odbor dostáva veľké množstvo pravými
i nepravými menami podpísaných udaní na učiteľstvo.
Žaloby bývajú zriedka pravdivé, ale vo veľkej väčšine
falošné. Aby sme sa dopátrali skutočnosti, právne od-
delenie postupuje veci ako prísne dôverné patričným
šk. inšpektorom na vyjadrenie. Keď sa zistí, že išlo o
klebety, pokračovanie sa zastavuje. Inak sa spravia prí-
slušné disciplinárne opatrenia.

Prípad, o ktorý tu ide, je prvý tohto druhu (s vlast-
nou štylizáciou a vlastnoručne podpísaný) od p. pove-
reníka. Právna referentka... ho považovala práve preto
za taký dôležitý, že chtiac, aby si ho šk. inšpektor ne-
všimol ako jeden z tuctov, oznámila inš. aj prameň
informácie. Dúfame však, že inšpektor nevyšiel s tým

na bubon. Predvolávame si ho do úradu pod inou zá-
mienkou, aby sme pri ústnom rozhovore zistili, ako vy-
šetrovanie vykonal. Podľa toho vec potom zariadime. Ak
bude potrebné, prednosta odb. napíše patričnému kole-
govi ospravedlňujúci list.

Hlavnú chybu vidíme v tom, že ozaj šk. inšpektor nie
je na takej úrovni a nepočínal si tak, ako to, správne,
p. povereník od šk. inšpektora predpokladá. Ide o sta-
rého pána, ktorý je pred penzionovaním.

Podotýkam ešte, že v našich výzvach o overenie správ
býva vždy tento odstavec:

„Toto vyšetrovanie nech je prevedené spôsobom prísne
dôverným v záujme zachovania nezbytnej služobnej au-
tority a vážnosti stavu učiteľského podľa normatívneho
obežníka Ministerstva vnútra v Prahe zo dňa 9. nov.
1931, č. . . .“

Dovoľujem si pripomenúť k veci ešte skutočnosť, že
náš národík má popri skvelých vlastnostiach i jednu
vlastnosť nepeknú: klebetárstvo. Najvďačnejšou a najľah-
šou témou rozhovorov (okrem počasia) pri každej príle-
žitosti býva ohováranie blížneho. To je pliaga, ktorá
ozaj veľmi často ohrozuje „česť, kariéru a existenciu
ľudí“. Preto je tiež potrebné, aby sme rezervovane brali
udávania, žaloby a ohovárania. Vyžadujeme od udavača,
aby vec predkladal písomne, alebo aby nám aspoň pove-
dal svoje meno. Podľa mojej skromnej mienky na vy-
kynoženie pliagy udavačstva nestačí len to, „keď pri riad-
nej informovanosti prejde sa nepovšimnutím nad udáva-
ním“. My v odbore vyvodzujeme proti udavačom (faloš-
ným) prísne dôsledky.“